

Andres Ellamaa 75

Tuntud neurokirurg, tervishoiukorraldaja ja poliitik Andres Ellamaa sai 24. septembril 75aastaseks.

Ta on lõpetanud 1962. aastal Tallinna 1. Keskkooli ning 1968. aastal Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskonna. Ta alustas oma neurokirurgi teed 1968. aasta viimasel päeval Tallinna Vabariikliku Haigla neurokirurgia osakonnas kliinilise ordinaatorina ning 2 aasta pärast oli ta juba paberitega neurokirurg. Ordinatuuri ajal töötas ta aastatel 1968–1970 kohakaasluse korras ajakirja Nõukogude Eesti Tervishoid toimetajana.

Noor edasipüüdlik arst otsustas 1971. aastal jätkata õpinguid Tartu Ülikoolis neurokirurgia aspirandina. Aspirantuuri lõppedes 1974. aastal kaitses ta meditsiinikandidaadi väitekirja ehhoentsefalograafia rakendamisest ajukahjustusega haigetel. Järgnes töö neurokirurgina Tallinna Vabariiklikus haiglas. Kui neurokirurgiline teenistus viidi 1980. aastal üle Mustamäe haiglasse, oli ta kuni 1990. aastani haigla 2. neurokirurgiaosakonna juhataja. Samal ametipostil jätkas ta pärast kaheaastast vaheaega 2002. aastani, ning kui samal aastal reorganiseerimise käigus Põhja-Eesti Regionaalhaiglas koondati neurokirurgia osakonnad neurokirurgia keskuseks, sai Andres Ellamaa selle keskuse juhatajaks kuni 2005. aastani.

Peale oma kitsama eriala on Andres Ellamaa alati huvitunud meditsiinist ja sotsiaalprobleemidest laiemalt. Ta avaldas 1980. aastal kultuurilehes Sirp ja Vasar artikli „Arstiabi vajab abi“, kus ta vaagis käsumajandusaegse arstiabi kitsaskohti. Julge kirjatükk tõi autorile samal aastal publitsistikapremia. Kui 1980ndate teisest poolest levisid Eestis mõtted isemajandamisest ja iseseisvusest, avaldas A. Ellamaa

1987. aastal ajakirjas Aja Puls artikli vööndiajast ja selle bioloogilisest tähendusest. See leidis ühiskonnas suure tähelepanu, kuna tol ajal oli see ka poliitiline teema, mis sümboliseeris püüdlusi vabaneda Moskva ajast ja mõjust. Kui tõusva rahvusliku liikumise tuhinas 1988. aastal taastati Eesti Arstide Liidu tegevus, oli loomulik, et selles osales ka A. Ellamaa. Ta oli 1989–1990 liidu asepresident. Ta osales arstide organisatsiooni esindajana Rahvarinde konsultatiivnõukogus ja valiti Rahvarinde esimesse volikokku.

Andres Ellamaa tegevuse loomulikuks jätkuks sai tervishoiuministri amet 1990. aastal formeeritud Edgar Savisaare juhitud valitsuses, mis valmistas ette Eesti NSVst Eesti Vabariiki üleminekut. Tehnoloogiliselt mahajäänud, kohmakas ja väheaktiivne ning vaene arstibisüsteem vajas põhjalikke ümberkorraldusi, millele sel perioodil alus pandi. Valmistati ette ravikindlustuse seadus, mis hakkas kehtima 1992. aastal. Sellega loodi alus arstiabi

kindlale rahastamisele, mis tagas ka süsteemi edasise arengu.

Pärast ministriametit jätkas juubilar 2003. aastal Põhja-Eesti Regionaalhaiglas neurokirurgi ja osakonnajuhatajana. Töö ministrina ja senine elukogemus olid argumentideks tema edutamisel regionaalhaigla juhatuse liikme ja ülemarstiravijuhi kohale 2005. aastal. Selles ametis oli ta 3 aastat – aastani 2008, nagu tööleping ette nägi.

Andres Ellamaa ei ole kunagi end pidanud poliitikuks. Ometi on tal elu jooksul olnud peale ministriameti ka mitmetel teistel poliitilistel ametikohtadel. Juba 1988. aastal sai temast Tallinna rahvasaadikute nõukogu, linnavolikogu eelkäija liige. Ta on Keskerakonna liige. Aastatel 2002–2005 oli ta Tallinna linnavolikogu liige, aastatel 2002–2012 Tallinna Kesklinna halduskogu liige.

Andres Ellamaa tegevust on tunnustatud 2002. aastal Riigivapi 4. klassi teenetemärgiga, 2006. aastal Riigivapi 3. klassi teenetemärgiga, Tartu Ülikooli Kliinikumi preemiaga 2012. aastal. Ta on pärjatud regionaalhaigla tiitliga *Grand Man*, Eesti Arstide Liidu kuldmärgiga ja Tartu Ülikooli arstiteaduskonna tunnustusdiplomiga.

Oma kutsumuselt ja elukäsitluselt on Andres Ellamaa olnud ja jäänud arstiks selle parimas tähenduses. Oma 2016. aastal ilmunud mälestusteraamatus „Arstile jääb valu“ on ta märkinud, et tipparsti omaduste hulka peaks kuuluma oma töö ja tegevuse tulemuste analüüsimise võime. Selle arusaama kohaselt on ta tegutsenud kõigil oma ametipostidel.

Soovime teenekale kolleegile ka edaspidiseks mõtteerksust ja selget pilku ümbritseva elu hindamisel.

Kolleegid ja koos nendega Eesti Arsti toimetus